Ecologische QuickScan

Het Schut 44

Schoonebeek (DR)

Ecologische QuickScan

Het Schut 44, Schoonebeek (DR)

E.J. Ruiter

Alcedo Natuurprojecten heeft dit rapport opgesteld in opdracht van RooBeek Advies . Daarmee is dit rapport eigendom van bovengenoemde opdrachtgever. Niets uit deze rapportage mag worden vermenigvuldig en/of openbaar gemaakt door middel van druk, microfilm, fotokopie, of welke andere wijze dan ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de opdrachtgever en Alcedo Natuurprojecten. Het is ook niet toegestaan dit rapport zonder toestemming te gebruiken voor enig ander werk dan waarvoor dit product is ontwikkeld.

Alcedo Natuurprojecten is niet aansprakelijk voor gevolgschade of schade welke voortvloeit uit toepassingen van resultaten van werkzaamheden of andere gegevens verkregen van Alcedo Natuurprojecten; opdrachtgever vrijwaart Alcedo Natuurprojecten van aanspraken van derden in verband met deze toepassing.

Alcedo Natuurprojecten has compiled this report on behalf of RooBeek Advies. Thus, this report is the property of the clients mentioned before. No part of this report may be multiplied and / or published by print, microfilm, photocopies, or by any other means without the prior written consent of the client mentioned before and Alcedo Natuurprojecten. It is neither permitted to use this report for any other purpose than for which the product was developed.

Alcedo Natuurprojecten is not liable for consequential loss or damage resulting from application of results of operations or other information obtained from Alcedo Natuurprojecten; client indemnifies Alcedo Natuurprojecten of claims by third parties in connection with this application.

Colofon

Ecologische QuickScan

Het Schut 44, Schoonebeek (DR)

Auteur: E.J. Ruiter

Opdrachtgever: RooBeek Advies
Nautilusstraat 7b
7821 AG Emmen

Contactpersoon: Marcel Beek, marcel@roobeek-advies.nl

Opdrachtnemer: Alcedo Natuurprojecten
Cornelis Houtmanstraat 10
8023 EA Zwolle

Contactpersoon: Dhr. E.J. Ruiter, info@alcedo-natuurprojecten.nl

Rapportcodes:

Alcedo Natuurprojecten: 2017-031

Datum: 24 juli 2017

Status: Definitief

Te citeren als: Ruiter E.J. 2017. *Ecologische QuickScan Het Schut 44, Schoonebeek (DR)*, *juni2017*. Alcedo Natuurprojecten rapport 2017-031. **In opdracht van:** RooBeek Advies

Inhoud

1. Inleiding 4
   1.1. Aanleiding 4
   1.2. Doel 4
   1.3. Leeswijzer 5
2. Onderzoeksmethode 6
   2.1. Algemene opzet en werkwijze 6
   2.2. Bronnenonderzoek 6
   2.3. Oriënterend terreinbezoek 6
   2.4. Gebruikte onderzoeksinstrumenten 6
   2.5. Volledigheid van het onderzoek 6
   2.6. Verantwoording 7
3. Wettelijk kader 8
   3.1. Algemeen 8
   3.2. Doelstelling van de WNB 8
   3.3. Welke soorten worden beschermd 8
   3.4. Zorgplicht 8
   3.5. De verbodsbepalingen 9
   3.6. Beschermingsregimes 10
   3.7. Ecologische Hoofdstructuur 10
   3.8. Natuur Netwerk Nederland 12
4. Beschrijving locatie en ingreep 14
   4.1. Beschrijving locatie 14
   4.2. Beschrijving ingreep 14
5. Resultaten 16
   5.1. Veldbezoek 16
   5.2. Flora 16
   5.3. Grondgebonden zoogdieren 16
   5.4. Vleermuizen 17
   5.5. Vogels 18
   5.6. Amfibieën, reptielen en vissen 18
   5.7. Dagvlinders, libellen en overige ongewervelden 18
6. Toetsing aan de WNB 19
7. Conclusies en aanbevelingen 20
8. Bronvermeldingen 21

Fotobijlage 22

1. Inleiding

1.1. Aanleiding

Aan Het Schut 44 te Schoonebeek staat al enige jaren een oude boerderij (daterend uit circa 1880) leeg. Het pand is in verval en raakt overgroeid door bramen en ander struikgewas. De eigenaar (Brands Bouw) is van plan om de oude boerderij en bijgebouwen te slopen en ter plaatse twee woonhuizen te bouwen. Om het terrein bouwrijp te maken zullen bosschages worden gerooid en enkele bomen worden gekapt. De kans bestaat dat er in de te slopen boerderij middels de Wet Natuurbescherming (hierna te noemen Wnb) beschermde diersoorten aanwezig zijn die er nestelen of ze als vaste rust- of verblijfplaats benutten. Om zich er van te vergewissen dat de voorgenomen plannen niet in strijd zijn met de bepalingen in de Wnb heeft de eigenaar van de boerderij via RooBeek Advies uit Emmen het ecologisch adviesbureau Alcedo Natuurprojecten uit Zwolle verzocht een ecologische QuickScan uit te voeren.

1.2. Doel

Het doel van het onderzoek, de ecologische QuickScan, is het controleren en onderzoeken van de locatie op de aanwezigheid van middels de Wnb beschermde diersoorten en het uitbrengen van advies ten aanzien van eventuele vervolgstappen.

Het uitgevoerde onderzoek is samen te vatten in zes vragen:

1. Welke beschermde soorten, zoals genoemd in de Wnb zijn op de locatie aanwezig?
2. Wat zijn de effecten van de voorgenomen plannen op deze beschermde soorten?
3. Worden bij uitvoer van de voorgenomen plannen verbodsbepalingen van de WNB overtreden?
4. Welke mogelijkheden zijn er om negatieve effecten op de beschermde soorten te minimaliseren of te voorkomen?
5. Moet er nader onderzoek (uitgebreide Natuurtoets) worden uitgevoerd?
6. Is het noodzakelijk om voor de voorgenomen plannen een ontheffing van de Wnb aan te vragen bij de provincie Drenthe?

1.3. Leeswijzer

In dit hoofdstuk is beschreven hoe dit onderzoek, het uitvoeren van ecologisch onderzoek in het kader van soort- en gebiedsbescherming, tot stand is gekomen en werd de doelstelling vertaald naar onderzoeksvragen. In hoofdstuk 2 wordt de onderzoeksmethodiek besproken. In hoofdstuk 3 wordt het wettelijk kader uiteengezet. In hoofdstuk 4 volgt een algemene beschrijving van de onderzochte locatie en de voorgenomen ingrepen. In hoofdstuk 5 volgt de synthese van de resultaten en wordt een effectentoetsing uitgevoerd op beschermde soorten in het kader van de Wnb. In hoofdstuk 6 volgt een effectentoetsing op de gebiedsbescherming Wnb. In hoofdstuk 7 volgen de conclusies en aanbevelingen met eventuele mitigerende maatregelen en wordt de eventuele noodzaak aangegeven tot vervolgonderzoek. Hierna volgen de geraadpleegde bronnen en bijlagen met een foto impressie van de onderzochte locatie.

2. Onderzoeksmethodiek

2.1. Algemene opzet en werkwijze

Dit onderzoek betreft een QuickScan. Op basis van een kort en grondig onderzoek op locatie een inschatting is gemaakt van de (potentiële) aanwezigheid van en mogelijke nadelige effecten op beschermde diersoorten. Deze inschatting is gemaakt op basis van parate kennis van soorten en expert judgement. Vervolgens is een inschatting gemaakt van te verwachten negatieve effecten op de (potentieel) aanwezige beschermde soorten. De mogelijk negatieve effecten zijn getoetst aan de WNB.

2.2. Bronnenonderzoek

Het bronnenonderzoek gaat uit van bestaande en beschikbare gegevens. Voor een actueel overzicht van beschermde soorten die in de regio voorkomen zijn verspreidingsgegevens van internetmedia en diverse verspreidingsatlassen van relevante soortgroepen en (jaar)verslagen van Particuliere Gegevensbeherende Organisaties (PGO's) geraadpleegd (zie geraadpleegde bronnen).

2.3. Oriënterend terreinbezoek

De locatie is op 18 mei 2017 bezocht. Tijdens het bezoek is zowel in als rondom de bebouwing zoveel mogelijk concrete informatie verzameld met betrekking tot de aan- of afwezigheid van beschermde soorten, o.a. via zicht- en gehoorwaarnemingen, sporenonderzoek, nesten, holen, uitwerpselen, enzovoorts. Ook de omgeving is onderzocht op de aanwezigheid van sporen en of andere aanwijzingen van het voorkomen van dieren die in het gebouw leven, maar ook de omgeving benutten. Op basis van terreinkenmerken is beoordeeld of het terrein geschikt is voor de in de regio voorkomende beschermde soorten.

2.4. Gebruikte onderzoeksinstrumenten

Bij dit onderzoek zijn de volgende instrumenten gebruikt:

- verrekijker;
- digitale fotocamera;
- zaklantaarn.

2.5. Volledigheid van het onderzoek

Binnen de beperkte tijd wordt een inschatting van een gebied gemaakt, maar met een dergelijk veldonderzoek is het nooit zeker dat alle aanwezige soorten ook daadwerkelijk waargenomen (kunnen) worden. Een ervaren veldbioloog kan wel een goede inschatting maken van de kans dat beschermde soorten een plangebied benutten. Dit gebeurt aan de hand van kennis over de

ecologie van beschermde soorten en hun voorkeurshabitats en aan de hand van uitgebreide gebiedskennis van de onderzoeker. Op basis van het veldbezoek, bronnenonderzoek en overleg met de eigenaar kan men er van uitgaan dat er een goede inschatting is gemaakt van het voorkomen van beschermde soorten.

2.6. Verantwoording

Het onderzoek, het veldwerk en de dataverwerking beschreven in dit rapport is uitgevoerd door Evert Ruiter van Alcedo Natuurprojecten uit Zwolle. Vanuit de opdrachtgever werd het project begeleid door Dhr. Marcel Beek. Alle in het rapport gebruikte foto's zijn gemaakt door Evert Ruiter.

3. Wettelijk kader

3.1. Algemeen

De bescherming van planten- en diersoorten is in Nederland geregeld in de Wet natuurbescherming (verder te noemen Wnb). Deze wet is op 1 januari 2017 in werking getreden en beschermt ruim 900 soorten in Nederland in het wild voorkomende planten- en diersoorten. Deze wet vervangt de Flora- en faunawet, de Natuurbeschermingswet en de Boswet.

3.2. Doelstelling van de Wnb

- het beschermen en ontwikkelen van de natuur;
- het behouden en herstellen van biologische diversiteit;
- het doelmatig beheren, gebruiken en ontwikkelen van de natuur en het verzekeren van een samenhangend beleid gericht op het behoud en beheer van waardevolle landschappen.

De Wet natuurbescherming benoemt niet welke concrete activiteiten wel of niet zijn toegestaan. Het uitgangspunt van de wet is dat geen schade mag worden gedaan aan beschermde dieren of planten. Dit betekent in de praktijk dat het gaat om het effect van uw activiteiten op beschermde soorten. Heel vaak gaan activiteiten en werkzaamheden en de bescherming van soorten prima samen. Als u uw werk zo kunt inrichten dat u geen schade toebrengt aan beschermde soorten, dan hoeft u vooraf niets te regelen. Soms is het echter onvermijdelijk dat schade ontstaat aan beschermde dieren of planten. In die situaties is het nodig dat u vooraf bekijkt of hiervoor een vrijstelling geldt, of dat een ontheffing moet worden aangevraagd ('nee-tenzij'-beginsel).

3.3. Welke soorten worden beschermd?

De Wnb kent drie categorieën van beschermde soorten:

- Alle van nature in Nederland in het wild levende vogels volgens het beschermingsregime van de Vogelrichtlijn;
- Soorten beschermd op grond van de Habitatrichtlijn, het Verdrag van Bern en het Verdrag van Bonn;
- Andere soorten waaronder soorten vallen die vanuit nationaal oogpunt bescherming behoeven.

3.4. Zorgplicht

In de Wnb is ook een zorgplicht vastgelegd. Deze plicht geldt te allen tijde en houdt in dat nadelige gevolgen voor flora en fauna zoveel mogelijk moeten worden voorkomen. Deze plicht geldt voor iedereen en voor alle planten en dieren, beschermd of niet. De Memorie van Toelichting zegt het zo: "De zorgplicht houdt in dat een ieder voldoende zorg in acht moet nemen voor de in het wild levende dieren en planten, alsmede voor hun directe leefomgeving. Overtreding van de zorgplicht is niet strafbaar gesteld; de zorgplicht kan wel door toepassing van bestuursdwang worden gehandhaafd".

3.5. De verbodsbepalingen

Beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn § 3.1 Wn	Beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn § 3.2 Wn	Beschermingsregime andere soorten § 3.3 Wn
Art 3.1 lid 1 Het is verboden in het wild levende vogels opzettelijk te doden of te vangen.	Art 3.5 lid 1 Het is verboden soorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen	Art 3.10 lid 1a Het is verboden soorten opzettelijk te doden of te vangen
Art 3.1 lid 2 Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen	Art 3.5 lid 4 Het is verboden de voortplantingsplaat-sen of rustplaatsen van dieren te beschadigen of te vernielen	Art 3.10 lid 1b Het is verboden de vaste voortplanting-splaatsen of rustplaatsen van dieren opzettelijk te beschadigen of te vernielen
Art 3.1 lid 3 Het is verboden eieren te rapen en deze onder zich te hebben	Art 3.5 lid 3 Het is verboden eieren van dieren in de natuur opzettelijk te vernielen of te rapen	Niet van toepassing
Art 3.1 lid 4 en lid 5 Het is verboden vogels opzettelijk te storen, tenzij de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort	Art 3.5 lid 2 Het is verboden dieren opzettelijk te verstoren	Niet van toepassing
Niet van toepassing	Art 3.5 lid 5 Het is verboden plantensoorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen	Art 3.10 lid 1c Het is verboden plantensoorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen

3.6. Beschermingsregimes

De Wet natuurbescherming kent een apart beschermingsregime voor soorten van de Vogelrichtlijn en een apart beschermingsregime voor soorten van de Habitatrichtlijn, het Verdrag van Bern en het Verdrag van Bonn en een apart beschermingsregime voor andere soorten, die vanuit nationaal oogpunt beschermd worden. Elk van deze beschermingsregimes kent zijn eigen verbodsbepalingen en vereisten voor vrijstelling of ontheffing van de verboden. Alle vogels, in totaal ruim 700 soorten, zijn (beschermd). Daarnaast worden ongeveer 230 overige Europese en nationale soorten (flora, fauna en avifana) beschermd. Om af te mogen wijken van de verbodsbepalingen via een ontheffing of vrijstelling moet aan drie criteria zijn voldaan:

• Er mag alleen van de verbodsbepaling afgeweken worden als er geen andere bevredigende oplossing voor de handeling mogelijk is.

• Er moet tegenover een afwijking van het verbod een in de wet genoemd belang staan. De wet geeft voor de verschillende beschermingsregimes aan wat die belangen zijn zoals volksgezondheid of openbare veiligheid.

• De ingreep mag geen afbreuk doen aan de staat van instandhouding van de soort.

Als aan deze drie vereisten voldaan is, kan een ontheffing worden verleend. Voor een aantal handelingen zijn bovendien vrijstellingen mogelijk, bijvoorbeeld in de vorm van een provinciale verordening of een gedragscode.

3.7. Natuurnetwerk Nederland (NNN)

Het Natuurnetwerk Nederland, oftewel NNN (voorheen Ecologische Hoofdstructuur, EHS), is een netwerk van natuurgebieden waarin de natuur (planten en dieren) voorrang heeft en derhalve wordt beschermd. Daarmee wordt voorkomen dat natuurgebieden geïsoleerd komen te liggen en dieren en planten uitsterven en dat de natuurgebieden zo hun waarde verliezen. De NNN kan worden gezien als de ruggengraat van de Nederlandse natuur en het is derhalve van belang dit netwerk te bespreken in het kader van natuurbescherming. Het NNN moet uiteindelijk samen met de natuurgebieden in andere Europese landen het aaneengesloten pan-Europees Ecologisch Netwerk (PEEN) vormen.

Sinds 1990 zijn de provincies en het Rijk druk doende met de aanleg van verbindingszones tussen verschillende natuurgebieden om zo een duurzaam, samenhangend netwerk van gebieden te creëren. De NNN heeft als doel van bestaande en nieuwe natuur een goed werkend netwerk te maken. Het behoud, herstel en de ontwikkeling van de wezenlijke kenmerken en waarden van het NNN is hierbij het uitgangspunt. Net als bij de Wnb geldt hier het '*nee-tenzij*'-beginsel. Dit is 1 oktober 2012 vastgelegd in het Besluit Algemene Regelingen Ruimtelijke Ordening (BARRO). Dit betekent dat er geen activiteiten plaats mogen vinden waardoor de **wezenlijke kenmerken en waarden van het NNN** in het geding komen, tenzij er sprake is van een groot openbaar belang, tenzij er geen reële alternatieven zijn of tenzij negatieve effecten zo veel mogelijk beperkt worden en de overblijvende effecten worden gecompenseerd.

Rijk en provincies hebben in 2011 met elkaar afgesproken dat natuurbeheer meer een regionale verantwoordelijkheid wordt. Dat is vastgelegd in het Natuurakkoord. Als gebiedsregisseurs van het landelijke gebied zetten de provincies zich in voor een versterking van de natuur. Zij dienen de begrenzing van het NNN vast te leggen in een provinciale verordening, waar ook de regels omtrent de inhoud van en de toelichting bij bestemmingsplannen in het belang van de realisatie, bescherming, instandhouding en verdere ontwikkeling van de beoogde natuurkwaliteit van het NNN worden beschreven. De provincies dienen hierbij ook de wezenlijke kenmerken en waarden van het NNN vast te leggen. Dit zijn de huidige en potentiële waarden, gebaseerd op de natuur-doelen van het desbetreffende gebied. Per perceel worden deze doelen vaak in natuurdoeltypen en/of beheertypen vastgelegd.

Bij een aanvraag voor een ecologische QuickScan en/of flora- en fauna-onderzoek gaat Alcedo Natuurprojecten dus ook altijd na of het plangebied binnen de begrenzingen van het NNN ligt en wat de effecten van de voorgenomen ingreep/activiteit zullen zijn.

Figuur 1. Ligging van Het Schut 44 t.o.v. Natuurnetwerk Drenthe

3.8. Ecologische hoofdstructuur, EHS

De Ecologische Hoofdstructuur, oftewel EHS, is een netwerk van natuurgebieden (grote en kleine) waarin de natuur (planten en dieren) voorrang heeft en wordt beschermd. Daarmee wordt voorkomen dat natuurgebieden geïsoleerd komen te liggen en dieren en planten uitsterven en dat de natuurgebieden zo hun waarde verliezen. De EHS kan worden gezien als de ruggengraat van de Nederlandse natuur en het is derhalve van belang dit netwerk te bespreken in het kader van natuurbescherming.

Sinds 1990 zijn de provincies en het Rijk druk doende met de aanleg van verbindingszones tussen verschillende natuurgebieden om zo een duurzaam, samenhangend netwerk van gebieden te creëren. De EHS heeft als doel van bestaande en nieuwe natuur een goed werkend netwerk te maken. Het behoud, herstel en de ontwikkeling van de wezenlijke kenmerken en waarden van de EHS is hierbij het uitgangspunt. Net als bij de FF-wet (Hoofdstuk 2) geldt hier het '*nee-tenzij*'-beginsel. Dit is 1 oktober 2012 vastgelegd in het Besluit Algemene Regelingen Ruimtelijke Ordening (BARRO). Dit betekent dat er geen activiteiten plaats mogen vinden waardoor de **wezenlijke kenmerken en waarden van de EHS** in het geding komen, tenzij er sprake is van een groot openbaar belang, tenzij er geen reële alternatieven zijn of tenzij negatieve effecten zo veel mogelijk beperkt worden en de overblijvende effecten worden gecompenseerd.

De provincies dienen de (begrenzing van de) EHS vast te leggen in een provinciale verordening, waar ook de regels omtrent de inhoud van en de toelichting bij bestemmingsplannen in het belang van de realisatie, bescherming, instandhouding en verdere ontwikkeling van de beoogde natuurkwaliteit van de EHS worden beschreven. De provincies dienen hierbij ook de wezenlijke kenmerken en waarden van de EHS vast te leggen. Dit zijn de huidige en potentiële waarden, gebaseerd op de natuurdoelen van het desbetreffende gebied. Per perceel worden deze doelen vaak in natuurdoeltypen en/of beheertypen vastgelegd.

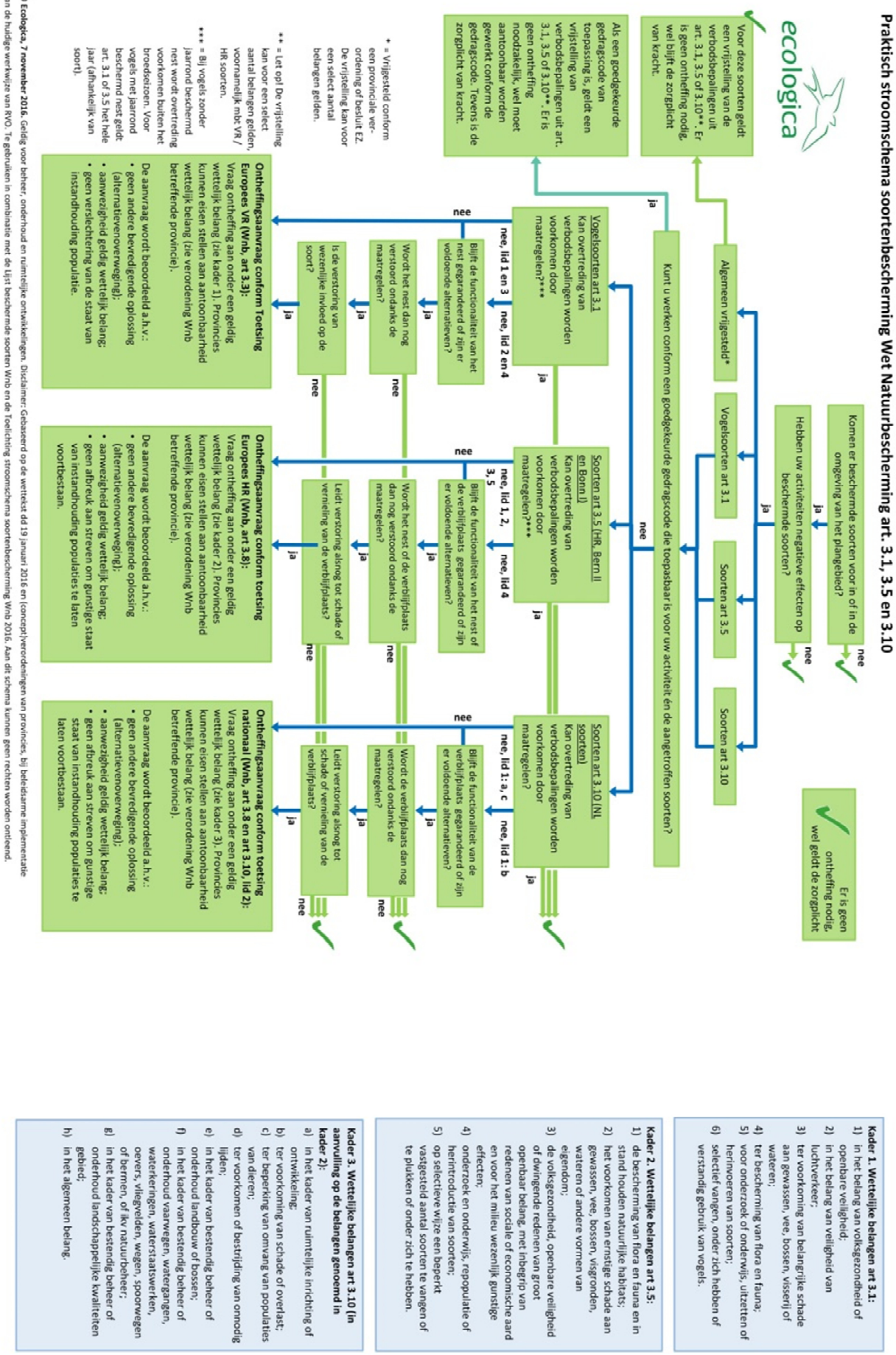

Figuur 4. Stroomdiagram WNB. Bron: Ecologica.

4. Beschrijving locatie en ingrepen

4.1. Beschrijving locatie

De locatie Het Schut 44 te Schoonebeek (gemeente Emmen) ligt aan de noordrand van de bebouwde kom in een nieuwbouwwijk(zie fig. 5) en betreft een authentieke Drentse boerderij (bouwjaar circa 1880) met voorhuis en deel. Het voorhuis van de boerderij is voorzien van een zwart pannendak. Dit dak is echter niet geïsoleerd. Het dak van de deel is met riet gedekt, maar vertoont op diverse plaatsen grote gaten. Aan de achterzijde is de gevel met damwandplaten betimmerd om inregenen te voorkomen. De rode bakstenen muren bevatten geen spouw. De oude eikenhouten gebinten op de deel zijn nog redelijk goed intact. De deel, een voormalige grupstal is voorzien van een betonnen vloer. Er is geen kruipruimte en ook geen zolder.

Achter en naast de boerderij zijn nog twee oude stallen aanwezig. Deze zijn deel ingestort en overgroeid met braam.

Het perceel waarop de bebouwing staat is niet verhard en totaal dichtgegroeid met braam en brandnetel en opgeschoten bomen. Daartussen staan nog enkele oude fruitbomen. Achter het perceel is een oud geriefbosje. Daarin staan onder meer enkele oude essen op hakhoutstoven. Aangrenzend aan het perceel (Het Schut) bevinden zich links en rechts nieuwbouwhuizen. De boerderij ligt daartussen als een relict uit vroeger tijden.

4.2. Beschrijving ingrepen

Het voornemen is om de boerderij in zijn geheel af te breken. Op het vrijgekomen perceel zullen dan twee nieuwe woningen worden gebouwd. Op enkele bomen na zullen er geen bomen worden gekapt. Het geriefbos achter de boerderij blijft op verzoek van de gemeente Emmen intact.

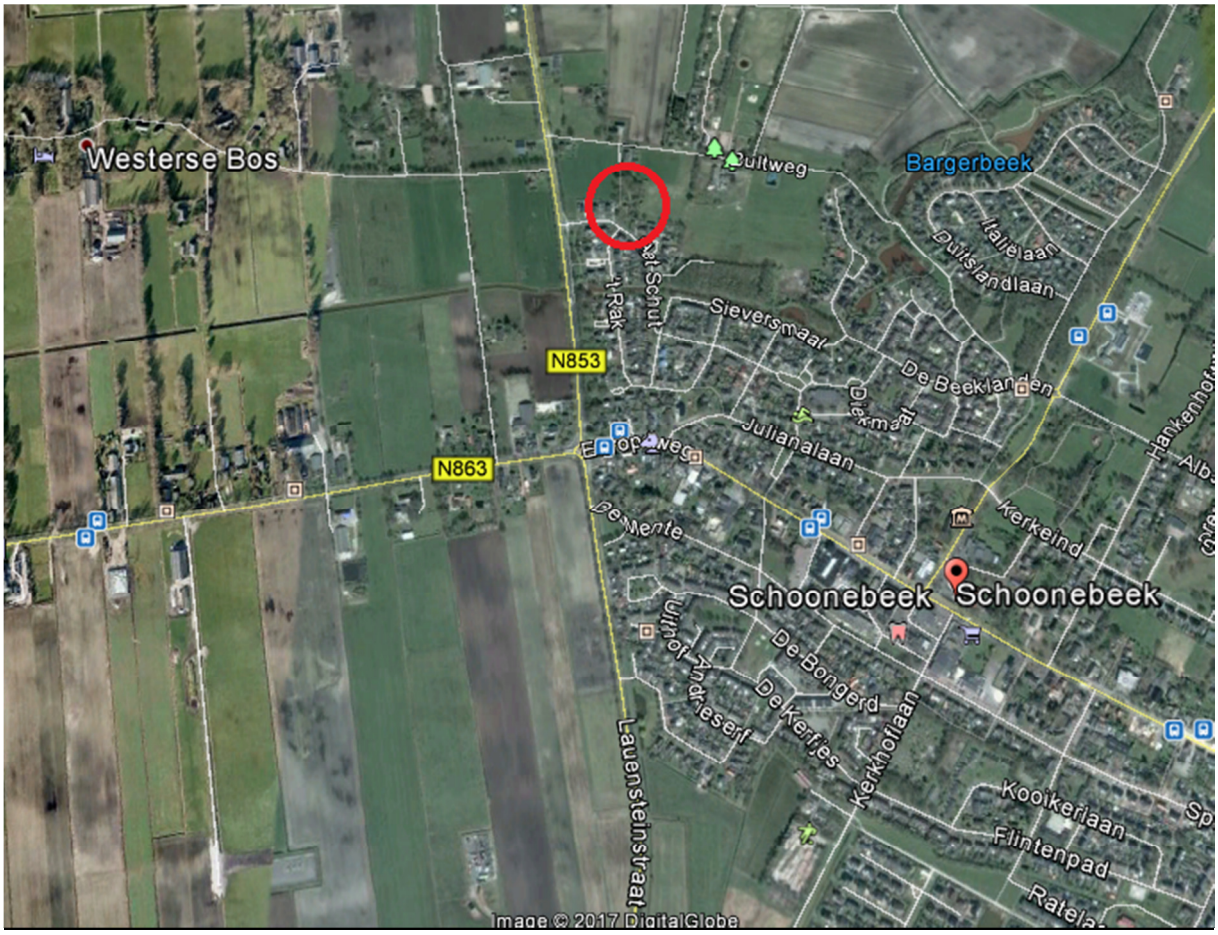

Figuur 5: Ligging van de onderzoekslocatie t.o.v. bebouwde kom. Bron: Goolge Earth.

Figuur 6: Close up ligging van de onderzochte locatie. Bron: Google Earth.

5. Resultaten

In dit hoofdstuk zijn de (potentiële) aan- of afwezigheid van de onderzochte plant- en diersoorten in het onderzoeksgebied onderbouwd. De relevante soorten zijn nader toegelicht.

5.1. Veldbezoek

Tijdens het veldbezoek is voor zover mogelijk een inventarisatie uitgevoerd van de beschermde soorten binnen de Wnb met de nadruk op de niet vrijgestelde beschermde soorten. In onderstaande tabel zijn de tijdstippen en de waarnemings-condities van het uitgevoerde veldbezoek weergegeven.

Waarnemingscondities veldbezoek			
Datum	**Begintijd**	**Eindtijd**	**Weersomstandigheden**
13.07.2017	14.00 uur	16.00 uur	Wind O 1, bewolking 50%, geen neerslag, circa 25 grC.

Tabel 1. Waarnemingscondities veldbezoek

5.2. Flora

Aangezien het erf en de omgeving van de boerderij totaal overwoekerd was door braam, grote brandnetel, haagwinde en dergelijk is er geen gericht onderzoek verricht aan flora. Ook in het geriefbos was geen bijzondere flora aanwezig. De bosbodem was daar sterk verruigd met zevenblad en brandnetels omdat het jarenlang is gebruikt als stortplaats voor afval. Tijdens deze quickscan is de flora derhalve buiten beschouwing gelaten.

5.3. Grondgebonden zoogdieren

Op basis van bronnenonderzoek komen in de omgeving van de onderzochte locatie diverse soorten zoogdieren voor. Daaronder egel, konijn en haas. Tijdens dit onderzoek zijn in en rond de bebouwing sporen aangetroffen van mol en bosmuis/huismuis, huisspitsmuis, bruine rat. In de boerderij werden sporen van bewoning door een of meerdere steenmarters aangetroffen. De uitwerpselen werden her en der aangetroffen. Er was echter geen sprake van één duidelijke latrine of voortplantingsplaats. Ook werden er geen grote hoeveelheden prooiresten aangetroffen. Al deze waarneming duiden meer op een vast verblijfplaats dan op een voortplantingsplaats.

5.4. Vleermuizen

Potentiële verblijfplaatsen

Verblijfplaatsen van vleermuizen bevinden zich doorgaans in donkere en voor vleermuizen bereikbare ruimten zoals boomholtes, huizen (spouwmuren), kelders, etc. In en rond de onderzochte locatie zijn weliswaar spleten en kieren aangetroffen die geschikt kunnen zijn als invliegopening voor vleermuizen of betimmering waarachter een vaste rust- of verblijfplaats voor vleermuizen aanwezig kan zijn. Er zijn echter geen aanwijzingen (uitwerpselen) gevonden waarop kan worden gebaseerd dat deze plaatsen ook als zodanig worden benut. Afgaand op het feit dat er geen spouwmuren aanwezig zijn, er geen uitwerpselen of vraatresten zijn gevonden, kan met vrij grote zekerheid worden gesteld dat de onderzochte bebouwing niet geschikt is als vaste rust- of verblijfplaats voor vleermuizen.

Potentiële vliegroutes

Van veel vleermuissoorten is bekend dat zij gedurende lange tijd gebruik kunnen maken van dezelfde ruimtelijke structuren voor oriëntatie en via deze verbindingselementen van hun verblijfplaats naar de foerageergebieden trekken en weer terug. Vanwege dit vaste gedrag van vleermuizen vormen bepaalde lijnvormige structuren (bv. rijen woningen, watergangen, rijen bomen en singels) een belangrijk onderdeel van een zogenaamde vliegroute. Op de onderzochte locatie zijn behalve huizenrijen geen duidelijke lijnvormige structuren aanwezig.

Potentieel foerageergebied

Vleermuizen foerageren op locaties waar insecten aanwezig zijn, bijvoorbeeld langs randen van bossen en bomenrijen, bij lantaarnpalen of boven open terreinen of water. Verwacht wordt dat de onderzochte locatie een belangrijk foerageergebied van vleermuizen is. Op basis van mondelinge mededelingen van buren uit de straat blijkt ook dat er ter plaatse wel eens vleermuizen worden waargenomen. Het bleek echter ook dat er in een pand aan de overzijde van de straat zich een kolonie vleermuizen (vermoedelijk gewone dwergvleermuizen) aanwezig is. Het is aannemelijk dat de dieren van deze kolonie rond de boerderij jagen omdat daar veel insecten aanwezig zijn. (tabel 2).

	Zomerverblijfplaats	Kraamverblijfplaats	Paarverblijfplaats	Winterverblijfplaats	Vliegroute	Foerageergebied
Gewone dwergvleermuis	?					x
Ruige dwergvleermuis						x
Gewone grootoorvleermuis						x
Laatvlieger						x
X = potentieel aanwezig						

Tabel 2: De potentieel voorkomende vleermuizen en aanwezige functies in het plangebied

5.5. Vogels

Aangezien dit natuurwaardenonderzoek een QuickScan betreft, is geen volledige broedvogelinventarisatie uitgevoerd. Op basis van het uitgevoerde veldbezoek in combinatie met de terreingesteldheid, bekende verspreidingsgegevens, bronnenonderzoek en expert judgement is echter wel een goede uitspraak te doen over de te verwachten soorten. Tijdens het veldbezoek zijn echter geen sporen aangetroffen die duiden op aanwezige nest- of rustplaatsen. Er zijn geen sporen (uitwerpselen, braakballen en veren) aangetroffen die duiden op een vaste rustplaats van een kerkuil. Evenmin zijn er sporen aangetroffen die duiden op de aanwezigheid van huismussen, boerenzwaluwen en gierzwaluwen.

5.6. Amfibieën, reptielen en vissen

Er is geen gericht onderzoek naar het voorkomen van deze soortgroepen verricht. De reden hiervoor is dat er geen voor deze soortgroepen belangrijk biotoop zal worden aangetast. Tijdens het onderzoek werden er in de grup op de deel (waar wat water in stond) twee levende gewone padden aangetroffen. Deze zijn beide gevangen en buiten neergezet. In de oude voorraadkelder werd een dode pad aangetroffen.

5.7. Dagvlinders, libellen en overige ongewervelden

Ook naar deze soortgroepen is geen gericht onderzoek verricht. De reden daarvoor is dat bij de voorgenomen werkzaamheden er geen schade kan en zal worden toegebracht aan deze soortgroepen. Afgaand op de aard van het terrein rondom de bebouwing zijn er ook geen middels de Wnb beschermde insectensoorten te verwachten. Er werden wel diverse soorten dagvlinders aangetroffen op de bloemen van de braamstruiken. Het betrof soorten als bont zandoogje, landkaartje, dagpauwoog en atalanta.

6. Toetsing aan de WNB

Welke verbodsbepalingen kunnen worden overtreden?

Beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn § 3.1

Uitsluitend Artikel 3.1. lid 2 *'het is verboden vogels opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen'* is niet in het geding omdat er bij de uitvoering van de plannen geen sprake van opzettelijke verstoring zal zijn. Er zijn namelijk geen nesten of rustplaatsen van vogels aangetroffen.

Beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn § 3.2

Dit is niet van toepassing aangezien er geen habitatrichtlijnsoorten in het geding zijn.

Beschermingsregie andere soorten § 3.3

Artikel 3.10 lid 1b 'het is verboden de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren opzettelijk te beschadigen of te vernielen' is wel in het geding omdat er vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van de steenmarter zijn aangetroffen. Zie hoofdstuk 7.

NB: In de Wet natuurbescherming is bij meer verbodsbepalingen dan onder de Flora- en faunawet het opzetvereiste toegevoegd, in lijn met de artikelen van de Habitatrichtlijn en Vogelrichtlijn. In de Flora- en faunawet was alleen sprake van het opzetvereiste bij verontrusting (art 10). Hierdoor was de Flora- en faunawet strenger dan de verbodsbepalingen van de Habitatrichtlijn. Niet opzettelijke handelingen waarbij de verbodsbepalingen overtreden worden, zijn nu niet langer verboden. Daarbij is van belang dat het Europees Hof van Justitie in zijn jurisprudentie heeft bepaald dat onder opzet ook voorwaardelijke opzet moet worden begrepen: "Daarvan is sprake als iemand een handeling verricht en daarbij bewust de aanmerkelijke kans aanvaardt dat zijn gedragingen schadelijke gevolgen hebben voor een dier of plant.

Natuur Netwerk Nederland (NNN) en Natura 2000 (N2000)

Te verwachten invloed op deze gebieden is nihil. De onderzochte locatie ligt niet in de buurt van de N 2000 gebieden en dichtstbijzijnde grens van het NNN ligt op meer dan 3 kilometer afstand van de locatie.

7. Conclusies en aanbevelingen

Op basis van deze QuickScan kan het volgende worden geconcludeerd:

- Op de onderzochte locatie is het voorkomen van middels de Wnb (licht) beschermde diersoorten aangetoond, het betreft steenmarter;
- Er zijn geen sporen van andere marterachtigen in en rond de boerderij aangetroffen;
- De onderzochte locatie biedt mogelijk incidenteel een rustplaats voor (foeragerende) vleermuizen, maar functioneert naar alle waarschijnlijkheid (ontbreken spouwmuren, kapot dak, koude, natte en tochtige omgeving, ontbreken van sporen zoals keutels en vraatresten) niet als vaste rust- en verblijfplaats of als voortplantingslocatie voor deze soortgroep;
- Op de onderzochte locatie zijn geen jaarrond beschermde nesten van vogels aangetroffen;
- Er zijn geen sporen, nesten of geschikte nestlocaties van boerenzwaluw, huismus, huiszwaluw, gierzwaluw, steenuil of kerkuil aangetroffen;
- Soortgericht vervolgonderzoek ter plaatse (huismus, uilen, vleermuizen) is niet noodzakelijk;
- Mits er mitigerende maatregelen worden getroffen voor de steenmarter behoeft geen ontheffing voor de voorgenomen plannen te worden aangevraagd.

Op basis van deze QuickScan wordt de eigenaar van de onderzochte locatie het volgende geadviseerd:

- Voer sloopwerkzaamheden uit buiten het broedseizoen. Dus voor 15 maart of na 15 juli. Bij voorkeur in de periode oktober –maart;
- Richt de nieuwbouw in op een 'natuurinclusieve' wijze. Bijvoorbeeld door middel van het plaatsen van vogelvides onder de dakrand en/of mussenkasten en vleermuiskasten. Voor informatie daarover, zie www.vivarapro.com ;
- Mitigeren steenmarter: Plaats in het geriefbos achter de boerderij een steenmarterkast. Leg daarbij lokaas waardoor steenmarters de plek ontdekken. Zorg enkele weken daarna dat de locatie (boerderij) oninteressant wordt voor steenmarters. Dat kan bijvoorbeeld door middel van het deels verwijderen van het rieten dak of het maken van meer openingen in het dak. Ook kan er speciale apparatuur worden geplaatst waarmee marters worden verjaagd. Pas wanneer deze maatregelen zijn getroffen, kan de boerderij worden afgebroken. Afbraak moet plaatsvinden buiten de periode dat steenmarters jongen krijgen (maart –april).
  Zie hierover het volgende filmpje: https://www.youtube.com/watch?v=EBDrYovx8fI
  Plaatsing van een kast in een boom of aan een muur is ook mogelijk. Zie daarvoor: http://www.steenmarterinfo.nl/sites/default/files/imce/nieuwesite/Zoogdiersoorten/Steenmarter/downloads/Aandachtspunten%20ophangen%20van%20de%20steenmarterkast.pdf

8. Bronvermeldingen

- Dietz, C., O. von Helversen, D. Nill, 2011. Vleermuizen, alle soorten vleermuizen van Europa en Noordwest-Afrika. Tirion Natuur i.s.m. Zoogdierverenining.
- http://wetten.overheid.nl/BWBR0037552/2017-01-01#Hoofdstuk3_Paragraaf3.3_Artikel3.10
- http://www.zoogdiervereniging.nl/de-steenmarter-martes-foina
- https://www.provincie.drenthe.nl/onderwerpen/natuur-milieu/natuur/natuurnetwerk/@76416/ecologische/
- https://zoek.officielebekendmakingen.nl/prb-2016-6515.html
- Krijgsveld, K.L., *et al,* 2008. Verstoringsgevoeligheid van vogels: Update literatuurstudie naar de reacties van vogels op recreatie. Vogelbescherming Nederland.
- Lange, R., P. Twisk , A. van Winden & A. van Diepenbeek, 2003. Zoogdieren van West-Europa. Stichting Uitgeverij van de KNNV en VZZ i.s.m. Vereniging Natuurmonumenten.
- Limpens, H., K. Mostert & W. Bongers (red.), 1997. Atlas van de Nederlandse vleermuizen, Stichting Uitgeverij van de Koninklijke Nederlandse Natuurhistorische Vereniging, Utrecht.
- Ministerie van LNV, 2004. Besluit van de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit TRCJZ/2004/5727, houdende vaststelling van rode lijsten flora en fauna.
- Twisk, P. *et al,* 2010. Veldgids Europese Zoogdieren. KNNV Uitgeverij en Zoogdiervereniging.
- www.sovon.nl
- www.waarneming.nl
- www.zoogdiervereniging.nl

Fotobijlage

De boerderij is opgenomen in en overwoekerd door een groene oase.

Oude deel met grote gaten in het dak en op de zoldering op diverse plaatsen uitwerpselen van steenmarter.

Impressie van boerengeriefbosje met enkele oude essen. De zullen worden gekapt.